

STAN PRAC NAD PODSTAWAMI PROGRAMOWYMI SPRAWOZDANIE

3.07.2025

Rada ds. monitorowania wdrażania reformy oświaty

PUNKT WYJŚCIA DO ZMIAN W PODSTAWACH PROGRAMOWYCH

CELE REFORMY JAKO PUNKT WYJŚCIA DO REFLEKSJI O PODSTAWIE

1. Dostosowanie zakresu nauczanych treści przedmiotowych w sposób umożliwiający **głębokie uczenie się** i **wykorzystanie** zdobytych w szkole **umiejętności i wiedzy przedmiotowej** w realnych sytuacjach.
2. Systematyczne i intencjonalne **rozwijanie kompetencji** fundamentalnych, poznawczych, społecznych i osobistych uczennic i uczniów.
3. Budowanie **sprawczości** dzieci i młodzieży poprzez całość szkolnych doświadczeń.
4. Stworzenie w szkole **przyjaznego i wymagającego środowiska** wspierającego wszechstronny rozwój, budowanie relacji i przygotowanie do odpowiedzialnego życia w dorosłości.
5. **Wzmocnienie nauczycielek i nauczycieli** w pracy z dziećmi i młodzieżą i realizacji nowych celów stawianych przed systemem edukacji, także poprzez wyposażenie w narzędzia pracy o udowodnionej naukowo skuteczności.

PODSTAWA JAKO JEDEN Z FILARÓW ZMIAN

- Podstawa programowa jako **najważniejszy dokument** definiujący funkcjonowanie systemu edukacji.
- Podstawa jako **dźwignia zmiany** w kierunku równowagi wiedzy, kompetencji i sprawczości.
- Podstawa jako narzędzie, które przenosi do praktyki szkolnej **cele postawione w profilu absolwenta**: kompetencje i sprawczość.

PODSTAWA NIE JEST DOKUMENTEM MAGICZNYM, ALE JEST
DROGOWSKAZEM DLA SYSTEMU

PODSTAWA MA ZAPEWNIĆ, ŻE SZKOŁA SŁUŻY
WSZYSTKIM UCZENNICOM I UCZNIOM

PROBLEMY WYBRANYCH (!) PODSTAW PROGRAMOWYCH OBECNIE

1. Brakuje wspólnego mianownika - struktury dla całej podstawy powyżej poziomu przedmiotów.
2. Wymagania ogólne skupione na kompetencjach i postawach, ale wymagania szczegółowe skupione na wiedzy.
3. Luźne powiązanie dwóch poziomów. Realizacja wymagań szczegółowych nie zawsze zapewnia osiągnięcie wymagań ogólnych.
4. Podstawa mówi o kompetencjach w sposób niespójny i niekonkretny, więc niczego nie wymaga.
5. Wymagania szczegółowe zbyt liczne i koncentrują się na niskich poziomach taksonomicznych.

KIERUNKI ZMIAN

I. Wspólny fundament i spójność

- wspólny fundament w postaci części ogólnej
- przełożenie na wszystkie przedmioty
- realizacja celów horyzontalnych określonych w profilu i podstawie

II. Wyższe poziomy taksonomiczne, głębokie uczenie i stosowanie wiedzy

- efekty uczenia z wyższych poziomów taksonomii Blooma (stosowanie, analizowanie, ocenianie, tworzenie) i głębokie uczenie się
- okazje do stosowania zdobytej wiedzy i umiejętności w rozwiązywaniu realnych problemów

III. Dostosowanie zakresu podstawy do możliwości czasowych

1. zakres efektów uczenia się był adekwatny do potrzeb uczniów i uczennic oraz możliwy do zrealizowania
2. czas na realizację celów na wyższych poziomach taksonomicznych, rozwój kompetencji oraz sprawczości
3. może oznaczać ograniczenie zakresu niepowiązanych ze sobą wiadomości do zapamiętania

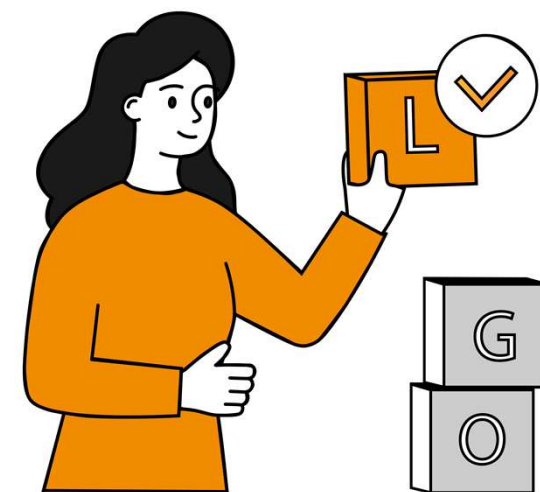
PODSTAWA DO ZREALIZOWANIA PRZEZ „ŚREDNIEGO NAUCZYCIELA” W KAŻDEJ KLASIE

IV. Uwzględnienie kompetencji przekrojowych w przedmiotowych efektach uczenia się

- rozwój kompetencji przekrojowych oraz sprawczości jako brakujące elementy dotychczasowych doświadczeń szkolnych
- jasne sformułowanie oczekiwań i standardów w tym zakresie
- przeniesienie rozwoju kompetencji przekrojowych do nauczania przedmiotowego
- uwzględnienie tych elementów na poziomie efektów uczenia się (oraz doświadczeń edukacyjnych)

V. Doświadczenia edukacyjne wzmacniające sprawczość

- doświadczenia edukacyjne, które rozwijają sprawczość
- gwarancja dla wszystkich uczniów i uczennic
- koncentracja stosowaniu wiedzy, sprawczości oraz kompetencji osobistych i społecznych

VI. Połączenie podstawy programowej z wymaganiami egzaminacyjnymi

- efekty uczenia się = wymagania egzaminacyjne
- precyzyjny język efektów uczenia się

POZOSTAŁE ZMIANY W PODEJŚCIU DO PODSTAW

1. Ścisłe powiązanie celów ogólnych i celów szczegółowych
2. Możliwość uwzględnienia w podstawie wskazań w zakresie metod nauczania
3. Stworzenie komentarzy metodycznych do podstaw programowych

OCZEKIWANE KORZYŚCI

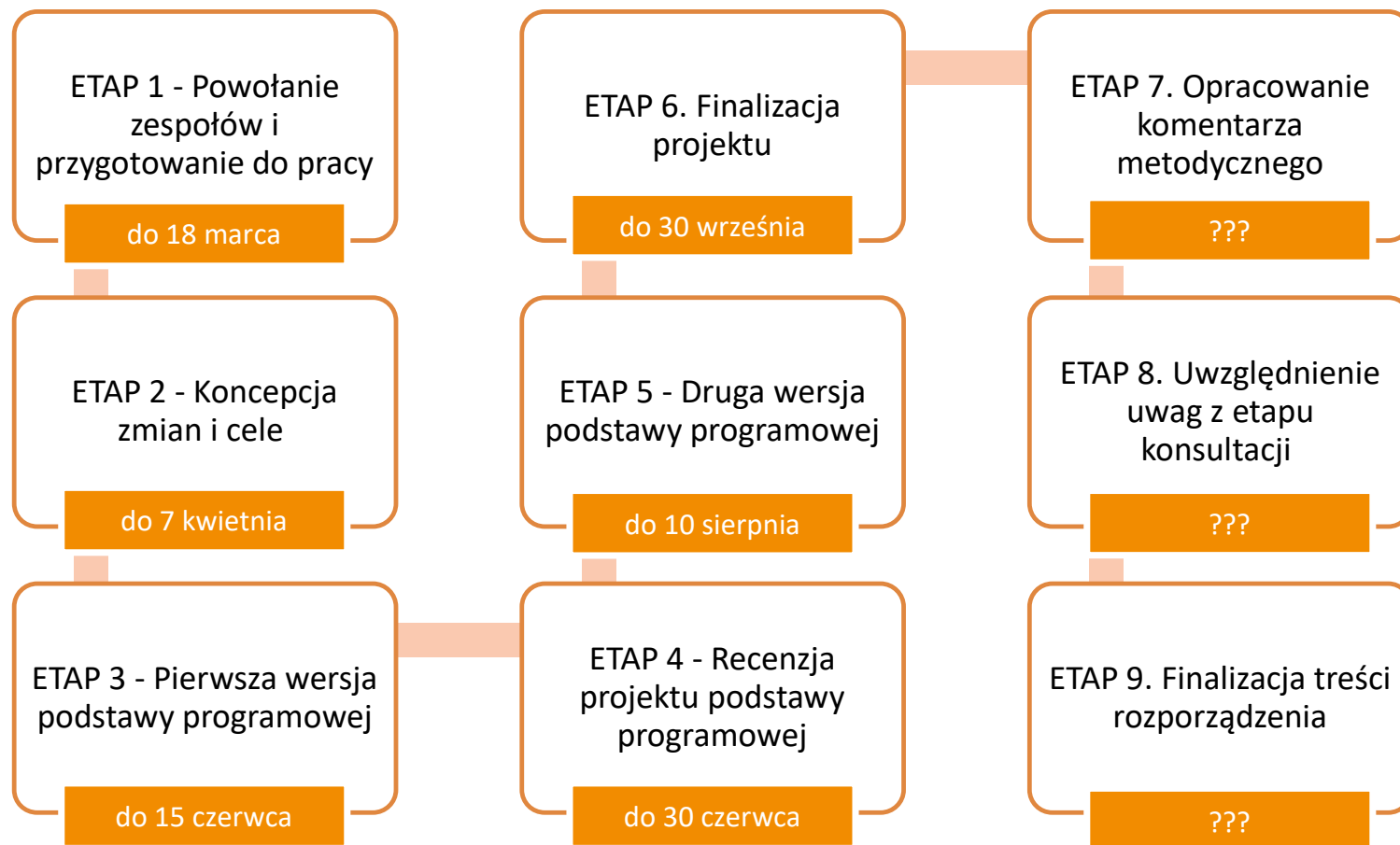
- zwiększenie spójności całości doświadczenia szkolnego ucznia (szkoła jako całość, a nie szkoła jako zbiór przedmiotów),
- realna szansa na realizację celów ogólnych (ponadprzedmiotowych), w szczególności rozwoju kompetencji przekrojowych i sprawczości,
- upowszechnienie angażujących i uczących doświadczeń edukacyjnych,
- urealnienie zakresu treści na zajęciach przedmiotowych i szansa na podejmowanie prób praktycznego wykorzystania wiedzy i umiejętności,
- zastąpienie rozbudowanych opisów, precyzyjnymi zasadami ustalającymi faktyczne ramy autonomicznych działań nauczyciela,
- likwidacja dwoistości podstawa programowa <> wymagania egzaminacyjne

POTENCJAŁ, KTÓRY MOŻEMY ZREALIZOWAĆ TYLKO WSPÓLNIE

ETAPY PRAC ZESPOŁÓW PRZEDMIOTOWYCH

ETAPY PRAC ZESPOŁÓW

ETAP 1 - Powołanie zespołów i przygotowanie do pracy

22 zespoły po ok 10 osób każdy (od 8 osób np. w EdB do 16 w edukacji wczesnoszkolnej)

każdy zespół ma koordynatora i sekretarza – eksperta od efektów uczenia się

w 13 zespołach nauczyciele i nauczycielki stanowią co najmniej połowę składu;

w 3 z nich grono nauczycielskie to ponad 75% członków;

w 9 zespołach udział nauczycieli nie przekracza 50%, ale w większości z tych przypadków nadal stanowią co najmniej 1/3 zespołu.

5 dni szkolenia online, pakiet materiałów i Wytyczne dla zespołów przedmiotowych

Okres realizacji: od 10 lutego do 18 marca 2025 r.

ETAP 2 - Koncepcja zmian

Opracowanie koncepcji nauczania przedmiotu (lub nauczania na określonym etapie edukacji), które obejmuje:

- propozycje koniecznych zmian w nauczaniu przedmiotu (zmian na danym etapie nauczania),
- proponowane brzmienie celów przedmiotu uwzględniające poszczególne elementy profilu absolwenta.

Okres realizacji: Opracowanie koncepcji do 7 kwietnia 2025

w przypadku przedmiotów przyrodniczych: biologii, chemii, fizyki i geografii do 7 maja 2025

ETAP 3 - Pierwsza wersja podstawy programowej

Na tym etapie prac odbywały się konsultacje pomiędzy poszczególnymi zespołami przedmiotowymi (zespołami odpowiedzialnymi za poszczególne etapy edukacji), których celem jest zapewnienie spójności pomiędzy produktami poszczególnych zespołów.

Projekt podstawy programowej przedmiotu (lub etapu edukacyjnego).

Analiza efektów uczenia się (czasochłonność ich realizacji, powiązanie z celami ogólnymi, powiązanie z kompetencjami przekrojowymi i rozwojem sprawczości).

Okres realizacji: do 15 czerwca 2025 r.

w przypadku przedmiotów przyrodniczych: biologii, chemii, fizyki i geografii do 31 lipca 2025

ETAP 4 - Recenzja projektu podstawy programowej

Każda podstawa została poddana następującym recenzjom:

- merytorycznym - przygotowanym przez dwie niezależne osoby z dorobkiem z danej dziedziny;
- dydaktycznym - przygotowanym przez dwie niezależne osoby mające doświadczenia w nauczaniu danego przedmiotu
- formalnej - przygotowanej przez ekspertów IBE PIB.
- w niektórych przypadkach wybrane podstawy mogą również być poddane piątej recenzji przygotowanej przez eksperta merytorycznego lub przedstawiciela MEN.

Okres realizacji: do 30 czerwca 2025 r.

w przypadku przedmiotów przyrodniczych: biologii, chemii, fizyki i geografii
do 15 sierpnia 2025

ETAP 5 - Druga wersja podstawy programowej

Druga wersja podstawy programowej przedmiotu lub etapu kształcenia.

Lista korelacji międzyprzedmiotowych na poziomie efektów uczenia się i doświadczeń edukacyjnych.

Rekomendacje dotyczące treści i form wsparcia w zakresie doskonalenia nauczycieli, przygotowujących ich do realizacji podstawy programowej danego przedmiotu (danego etapu edukacyjnego).

Rekomendacje dotyczące zawartości (propozycja spisu treści) komentarza metodycznego do podstawy programowej danego przedmiotu (danego etapu edukacyjnego)

Okres realizacji: 10 sierpnia 2025 r.

w przypadku przedmiotów przyrodniczych: biologii, chemii, fizyki i geografii
do 30 września 2025

Powołane zespoły

1. wychowanie przedszkolne
2. edukacja wczesnoszkolna
3. podstawa dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym
4. język polski
5. język obcy nowożytny
6. muzyka
7. plastyka
8. historia
9. edukacja obywatelska
10. przyroda
11. matematyka
12. informatyka
13. geografia
14. biologia
15. chemia
16. fizyka
17. zajęcia praktyczno-techniczne
18. edukacja dla bezpieczeństwa
19. etyka
20. język mniejszości narodowej lub etnicznej
21. język regionalny – język kaszubski
22. Język polski jako drugi

STAN PRAC NAD PODSTAWAMI PROGRAMOWYMI SPRAWOZDANIE

3.07.2025

Rada ds. monitorowania wdrażania reformy oświaty

